תורה אור

וייטב בעיניו" לא בוש משה לומר לא שמעתי אלא שמעתי ושכחתי, איבעי להו לשהוייה ולמיכלא א] (באורתא? טומאה באונס באתה בשלמא לרבנן היינו דכתיב "היום" אלא לרבי נחמיה מאי "היום"? חובת היום בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב "הן היום" אלא לרבנן מאי "הן היום"? ה"ק הן הקריבו אני הקרבתי אמר מר ב] היו לשלשתן שישרפו? מאי שלשתן? דתניא "ואת שעיר החטאת דרש דרש משה: שעיר (א) זו שעיר נחשון חטאת זו חטאת שמיני דרש ג] שעיר של ראש חודש, יכול שלשתן נשרפו? ת"ל "והנה שורף" אחד נשרף ולא שלשתן נשרפו, דרש דרש שתי דרישות למה אמר להו מפני מה חטאת זו נשרפה ואלו מונחות, ואיני יודע איזהו, כשהוא אומר "ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה" ד] הוי אומר זה שעיר של ראש חודש. שפיר קאמרי ליה רבי נחמיה, לטעמיה דאמר קדשי שעה לא פסלה בהו אנינות. אמר מר "היה ה] לו לאכלה לערב" שפיר קאמרי ליה, *קסבר אנינות לילה דאורייתא. דבר אחר והלא פינחס היה עמהן שפיר קאמרי ליה, סבר לה ו] כרבי אלעזר דא"ר א"ר חנינא לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי דכתיב "והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם, רב אשי אמר עד ששם שלום בין השבטים שנאמר "וישמע פינחס הכהן ונשיאי העדה וראשי אלפי ישראל וגו' ואידך נמי והכתיב "והיתה לו ולזרעו אחריו"? כי כתיב ההוא, בברכה הוא דכתיב ואידך נמי הא כתיב "וישמע פינחס הכהן"? ההוא ליחס זרעו אחריו ז] אמר רב משה רבינו כהן גדול ח] וחולק בקדשי שמים היה שנאמר "מאיל המלואים למשה היה למנה" מיתיבי והלא פינחס היה עמהן ואם איתא לימא והלא משה רבינו היה עמהן? דילמא שאני משה דטריד בשכינה *דאמר מר משה בהשכמה עלה ובהשכמה ירד מיתיבי "לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל" אם נאמרו קדשי קדשים למה ט] נאמרו קדשים קלים ואם נאמרו קדשים קלים למה י] נאמרו קדשי קדשים? אילו לא נאמר קדשים קלים הייתי אומר קדשי קדשים הוא דאוכל שהרי הותרו לזר ולהן, קדשים קלים לא יאכל, ואילו לא נאמרו קדשי קדשים הייתי אומר בקדשים קלים יהא אוכל שהן קלים, בקדשי קדשים לא יהא אוכל, לכך נאמר קדשי קדשים ולכך נאמר קדשים קלים קתני מיהא שהרי הותרו לזר ולהן יא] לאו משה, אמר רב ששת לא, בבמה יב] (לזר) וכדברי *האומר יש מנחה בבמה מיתיבי מרים מי הסגירה, א"ת משה זר הוא

ואין

ויקרא י

במדבר כה

יהושע כב

ויקרא ח

ויקרא כא

טומאה באונס. שרצו להשהותה עד הלילה ולאוכלן כולן יחד ונטמאת באונס: **בשלמא לרבנן.** דאמרי אחד קדשי שעה ואחד קדשי דורות, לילה הותר להן ולא יום, יג] ועד הלילה היו רוצין להשהותה היינו דכתיב "ואכלתי חטאת היום" אני אונן ואוכל היום חטאת שמא לא שמעת אלא בלילה: **אלא לרבי נחמיה.** דאמר מה שהותר להם הותר אפי' ביום כגון קדשי שעה, ומה שנאסר נאסר אף בלילה: **מאי ואכלתי חטאת היום.** בלילה נמי קדשי דורות הוו אסירי דהאמר מפני אנינות נשרפה ולא המתינו עד הערב ויאכלוה אלמא קסבר אנינות לילה דאורייתא והכי אמר לקמן: **מאי היום חובת היום.** כלומר קדשי דורות שהן חובת היום של ר"ח אתה אומר לי לאכול אונן והיינו חטאת היום חטאת הקבוע ליום: **בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב "הן היום הקריבו".** כלומר קרבן זה לחובת היום קרב וקדשי דורות הוא יד] ואני אוכלן אונן בתמיה שמא לא שמעת אלא בשל שעה: **אלא לרבנן.** דאמרי שמא לא שמעת אלא בלילה קאמר ליה מאי (ב) טו] (היא) דקאמר ליה "הן היום הקריבו": **הכי קאמר ליה.** אמרת טז] דילמא באנינות אקריבתיה וכי הן בני, יז] הדיוטות, היום הקריבו שום קרבן, אני הקרבתי את הכל: **שעיר נחשון.** שאותו היום היה ראשון להקרבת נשיאים דתניא בסדר עולם בכ"ג באדר התחילו המלואים וכל שבעת הימים היה משה מעמיד המשכן ומקריב את קרבנותיו בכל בקר ובקר יח] ופרקו ובשמיני העמידו ולא פירקו והוא ראש חדש ניסן ואותו היום נטל עשר עטרות וכו': **חטאת שמיני.** שבא חובה לשעה דכתיב קחו שעיר עזים לחטאת: **שתי דרישות.** דרישה יט] (לנשרפות) דרישה למונחות למה מונחות להמתין לערב ולא נאכלו ביום: **ואיני יודע איזו היא.** תנא דמתניתא הוא דקמהדר למילתיה: **סוף אומר זה שעיר ר"ח.** שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו כדאמר בשבועות (דף ב.): **שפיר קא"ל.** לעיל קאי דאמרן לר' נחמיה היה להן לשלשתן שישרפו: **קסבר (ג) לילה דאורייתא.** ומהכא נ"ל דמותקראנה אותי כאלה יליף מפני אנינות נשרפה, ומדלא אכלוה לערב נפקא ליה אנינות לילה דאורייתא, ור' יהודה לדורות אית ליה אנינות לילה דאורייתא אבל לאותו היום הותרה דדריש "היום" אני היום אסור ולילה מותר כו': **ברית כהונת עולם.** תחת אשר קנא אלמא מכאן ואילך הוא: **ששם שלום בין השבטים.** בימי יהושע כשבנו בני גד ובני ראובן את המזבח בעבר הירדן ובקשו שאר שבטים לעלות עליהם לצבא ושלחו את פנחס לדבר עמהם: **וישמע פינחס הכהן.** בכל מקום אתה מוצא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן אין כהונה כתובה אלא באלעזר וכאן כתובה *בפנחס: **ההוא.** קרא התם בברכה כתיב בשרו שלא תפסוק כהונה מזרעו אבל עדיין לא נתכהן: **לייחס זרעו אחריו** כ]. [מימי משה נתכהן וכששם שלום נתייחס ליקרא כהן ולייחס זרעו במעלות כהונה להיותם כהנים גדולים שלא הי' כהנים גדולים אלא מפנחס]: **למשה היה למנה.** לשון חלוקה כא] בכהנים: **טריד בשכינה.** ולא היה עסוק באכילת קדשים שהדבור טורדו להיות תמיד בהר מבקר ועד ערב: **בהשכמה עלה.** להר בימי מתן תורה כשהיה עולה ויורד לקדש את העם ולהשיב את דברי העם אל ה' בפרק רבי עקיבא במסכת שבת (דף פו.) אלמא טרוד היה: **לחם אלהיו וגו'.** בבעל מום כתיב להתירו בקדשים: **שהרי הותרו לזר ולהן.** קא ס"ד כב] הותר לזר במשה קאמר שאכל חזה ושוק של איל המילואים וקדשי קדשים היה כדכתיב ביה בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אותו ולא נאכל אלא ליום ולילה דכתיב (ד)(ואם יותר) וגו': **בקדשים קלים.** בחזה ושוק של שלמי יחיד לא יחלוק עם אחיו שלא מיעט זר ופסול חולק בהן: **לאו משה.** דהא כג] (לאו) זר אוכל בקדשים אלא במילואים: **לא בבמה קאמר.** דהותרו לזר וכדברי האומר בפרק אחרון (דף קיג.) יש מנחה בבמה קטנה ומנחה קדשי קדשים היא ואוכלין שיריה כד] זרים שהיו עובדים בבמה קטנה שהזר עובד שם כדאמר בפרק בתרא אבל קדשים קלים לא יאכל בחזה ושוק של כהנים שהרי לא הותרו לזר דלא אשכחן זר חולק במורם משלמי יחיד דאילו במקדש נאכל לכהנים ובבמה קטנה לא היה חזה ושוק כה] כדתניא בפרק בתרא "חזה ושוק בבמה גדולה ואין חזה ושוק בבמה קטנה" והאי דבעי למינקט כדברי האומר יש מנחה בבמה דאי אין מנחה בבמה כו] ואין לך עוד קדשי קדשים נאכלין בבמה דאילו חטאת ואשם בבמה לא קרבי דתנן מגילה (דף ט:) כל שאין נידר ונידב אין קרב בבמה אין לך נדר ונדבה בקדשי קדשים אלא עולה ומנחה:

ואין

בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב הן היום הקריבו. כלומר קרבן זה לחובת היום קרב וקדשי דורות הוא ואכלתי חטאת היום בתמיה *לא שמעת אלא בשל שעה אלא לרבנן דאמרי שמא לא שמעת אלא בלילה קאמר ליה מאי (ה) היא דקאמר ליה הן היום הקריבו הכי קאמר ליה אמרת לי דילמא באנינות אקריבתיה וכי הן בני הדיוטות היום הקריבו שום קרבן אני הקרבתי אותם זו היא גירסת הקונט' ופירושו והשתא לפי זה למ"ד מפני אנינות נשרפה אוי הן היום בניחותא ולמ"ד מפני טומאה אוי בתמיה וקשה דלעיל בריש פ"ב (דף פו.) משמע איפכא ונראה דגרסינן נמי בהך פירכא בתרייתא בשלמא לרבנן היינו דכתיב הן היום כמו בקמייתא ובתרווייהו פריך לר' נחמיה מדכתיב היום כדמפרש בקונט' בקמייתא ומשני הכי קאמר וכי הן כז] הקריבו אני הקרבתי כל הקרבנות שקרבו היום: **ההוא** בברכה הוא דכתיב. שברכו הקב"ה שיהיה כהן ומיד היה יכול להיות כהן אלא שתחילה צריך להלבישו ולמושחו ולחנכו בחביתין כדין הדיוטות המתחנכים בחביתין כדאמרינן בסוף התכלת (מנחות דף נא:) אבל שמא לא נתרצו בו כל ישראל באותה שעה מפני שהרג נשיא שבט עד ששם שלום בין השבטים בימי יהושע ואז נתרצו בו והלבישוהו *[ומשחוהו] וחנכוהו בחביתין: **ואידך** *נמי הכתיב וישמע פנחס הכהן ההוא לייחס זרעו אחריו. פי' מימי משה נתכהן וכששם שלום נתייחס ליקרא כהן ולייחס זרעו במעלות כהונה להיותם כהנים גדולים שכן מצינו בדברי הימים (א' ה') שלא היו כהנים גדולים אלא מפנחס ובספרי מפיק ליה מאת בריתי שלום שעמדו ממנו שמונים כהנים בבית ראשון ושלש מאות בבית שני וכולם נמנו בספרי:

אהרן

נ"ל שמא לא

מבנה
בשלמא לרבנן
בשלמא לר' נחמיה
3 בעלי"ם מברייתא
בדמי א' והם ג' הלשונות
שלשנו הרבנן (ר' ורש) נגד
ר' נחמיה
"שפיר קאמרי ליה"

הגהות הב"ח

(א) גמ' שעיר זה שעיר של נחשון חטאת זו חטאת יום שמיני דרש משה זה שעיר של ר"ח: (ב) רש"י ד"ה אלא וכו' מאי היא דקאמר: (ג) ד"ה קסבר אינות לילה: (ד) ד"ה שהרי וכו' דכתיב והנותר וגו': (ה) תוס' ד"ה בשלמא וכו' מאי היא דקאמר:

נושא/מבנה
ב' דעות על מתי
נתכהן פנחס

כ"ה בס"י

[ע' זה באורך במס' יומא דף ט ע"א בתוס' ד"ה ולא שמשו]

נושא
דברי רב - משה היה כהן גדול
מבנה
קושיות על רב

[ע' תוס' יומא ע.ד"ה ולא וכו' שהעתיקו בשם ספרי נוסחא אחרת]

◆

שיטה מקובצת

א] ולמיכלא לאורתא טומאה: ב] היה להם לשלשתן: ג] דרש זה שעיר: ד] העדה איזה היא שנשא עון העדה הוי: ה] היה להם לאכלה: ו] סבר לה כהא דא"ר אילעי דא"ר אילעי אמר רבי חנינא: ז] אחריו הוא דאתא אמר: ח] גדול היה וחולק בקדשי שמים שנאמר: ט] למה נאמרו קדשים: י] למה נאמרו קדשי כו' לא נאמרו: יא] ולהן מאי זר לאו: יב] תיבת לזר נמחק: יג] יום ועד הלילה: יד] הוא ואכלתי חטאת היום בתמיה כלומר לא שמעת וכו' א) ותיבת שמא נמחק: טו] מאי האי דקאמר: טז] אמרת לי דילמא: יז] בניי שהם הדיוטות: יח] ובקר ומפרקו ובשמיני: יט] דרישה לנשרפת למה נשרפה דרישה: כ] מתיבת מימי כו' עד תיבת למשה נמחק כי כל זה כתוב בתוס': כא] חלוקה בכהנים הה"ד: כב] ס"ד הותרו לזר במשה: כג] דהא לא אשכחן זר: כד] שיריה הזרים שהיו: כה] ושוק נוהג כדתניא: כו] בבמה ואין לך: כז] הן היום הקריבו:

א) נראה דצ"ל ותיבות ואלו אוכלן אונן ותיבת שמא נמחק.

*אלמלא הסוגיא לזכור חיבור בין "שפיר קאמרי ליה" דהא דקתני "היו לשלשתן לשרוף" בתוך הסוגיא היא מסבירה מה הם השלשתן [illegible] שפיר קאמ' [illegible] בסוף הסוגיא

נ"ל הן דקאמר נ"ק

לעיל ק:

◆

גליון הש"ס

גמ' משה רבינו כה"ג. ע' ע"ז דף לד ע"א תוס' ד"ה כמה:

שבת פו.

לקמן קיג.

בפנחס [illegible] כתיבה [illegible] בברכה כתיב [illegible] כצ"ל